

พฤติกรรมสุขภาพและภาวะสุขภาพของผู้ที่มารับการตรวจสุขภาพประจำปีที่คลินิกส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่

ธนัฐพงษ์ กาละนियो
ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ กรมอนามัย

โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (non-communicable diseases; NCDs) เป็นสาเหตุการตายโดยส่วนใหญ่ของประชากรไทยทั้งเพศชายและหญิง องค์การอนามัยโลกได้เสนอกรอบความคิด 4x4x4 Model ประกอบด้วย 4 พฤติกรรมสุขภาพส่งผลต่อ 4 สุขภาวะที่เปลี่ยนแปลง และนำไปสู่ 4 กลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญ คลินิกส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ ได้นำกรอบความคิดดังกล่าวมาวิเคราะห์ลักษณะประชากรผู้รับบริการที่มารับการตรวจสุขภาพประจำปีของคลินิกส่งเสริมสุขภาพ เปรียบเทียบกับข้อมูลของเขตสุขภาพที่ 1 และการสำรวจระดับประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสมตามบริบทต่อไป การศึกษานี้เป็นการศึกษาย้อนหลัง (Retrospective cross-sectional study) ทบทวนจากฐานข้อมูลและประวัติจากบันทึกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ ที่เข้ามาใช้บริการ ปีงบประมาณ 2559-2560 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มารับการตรวจสุขภาพประจำปีของคลินิกส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2559 และ 2560 มีจำนวน 2,285 และ 2,808 ราย ลักษณะประชากรที่ศึกษาใกล้เคียงกับประชากรทั่วไปของเขตสุขภาพและประเทศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและวัยทำงาน (เพศหญิง พบร้อยละ 57 และ 60 ส่วนวัยทำงานพบร้อยละ 83 และ 78 ตามลำดับปีงบประมาณ 2559-2560) กลุ่มวัยสูงอายุมิแนวโน้มมารับบริการเพิ่มมากขึ้น (ร้อยละ 16.89 และ 22.26 ตามลำดับ) พฤติกรรมสุขภาพด้านการสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และระดับความดันโลหิตสูง มีความใกล้เคียงกันทั้งระดับเขตและประเทศ อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการกินอาหารที่ควรกิน เช่นการกินผักและผลไม้ที่เพียงพอ การมีกิจกรรมทางกายที่ไม่เพียงพอ ระดับน้ำตาลในเลือด ระดับไขมันในเลือดสูง และภาวะอ้วนมีความแตกต่างกัน สรุปผลการศึกษาผู้ที่มารับการตรวจสุขภาพประจำปีของคลินิกส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากประชากรในเขตสุขภาพหรือระดับประเทศ โดยเฉพาะพฤติกรรมการมีกิจกรรมทางกายที่ไม่เพียงพอและภาวะไขมันในเลือดสูง พบว่ามีอัตราส่วนสูงกว่าระดับเขตและประเทศ การวางแผนการส่งเสริมสุขภาพที่คลินิกฯควรมุ่งเน้นประเด็นที่เป็นปัญหาหลัก โดยเฉพาะประเด็นกิจกรรมทางกายและลดความเสี่ยงของไขมันในเลือดสูงผิดปกติ

คำสำคัญ พฤติกรรมสุขภาพ, ภาวะสุขภาพ